

KONCERT

Dne 28. 5. tohoto roku se ve Křemži uskutečnil významné setkání členů řádu Školských sester de Notre Dame z evropských států s místními občany. Záměrem navštívení řádu v našem kraji je pietní vzpomínka na zakladatele českého řádu Školských sester Gabriela Schneidera, křemežského rodáka. Dalším významným pokračovatelem a pozdějším představeným řádu je rovněž místní občanka Františka Dítková z Krásnéřína, řeholního jména Marie Fabiola. Cizím účastníkům budou ukázány

učitelské ústavy: v Praze u sv. Anny a v Českých Budějovicích u sv. Josefa. V meziválečném období patřila kongregace mezi tři nejpočetnější řehole v Československu. Její úspěšnou činnost narušila až druhá světová válka.

Gabriel Schneider

Citace z publikace brložského učitele Jana Eliase Farní osada Křemže v Čechách, sepsané v roce 1895.

Mezi nejutěšenější zjevy doby novější ve vlasti naší náleží vznik a rychlý rozkvět kongregace školských sester, které nade všechny kláštery panenské v Čechách vyučováním mládeže se zanášející, hned záhy přilnuly k jazyku českému. Zakladatelem této znamenité řeholní družiny byl prostý venkovský kněz Gabriel Schneider. Duchovní tento narodil se dne 20. března 1812 ve Křemži č. 23. Prvního vyučování dostalo se mu v domě otcovském, zejména od zbožné a statečné matky jeho Roziny. Základy literárního umění obdržel v domácí škole, na níž tehdy působili proslulý katecheta Antonín Matějovský, který ve Křemži plných 43 let na vinici Páně působil a znamenitý učitel Petr Sompek. Ze mladý Gabriel jevil zvláštní duševní dary a vzácné vlastnosti své povahy, dali ho rodičové na radu svrchuřečených učitelů do škol latinských v Českých Budějovicích, ac původně řemeslu učiti se měl. Na školách těch dobře prospíval. Odbyv gymnaziální, humanitní a filozofická studia chtěl vstoupit do kněžského semináře, čemuž se mu až po roce dostalo. Meškaje zde po tři léta, hleděl si nejen studii, ale hlavně života bohabojného, v čemž ho podporoval jeho druh, pozdější farář skočický Karel Krbeček. Konečně vysvěcen byl na kněze dne 25. července 1837. V srpnu 1838 byl jmenován kaplanem v Klenci a na to v Mrákově, kde stáříckého faráře ve všem zastávali musel. Brzy rozšířila se o něm pověst po celém Domažlicku a ku žádosti tamních osadníků přesazen jest do

rodné domy obou představitelů a jejich pohostění se pravděpodobně uskutečnil na farské zahradě ve Křemži. Po mši v kostele arch. Michaela se tamtéž uskutečnil v 18.30 hodin jejich koncertní vystoupení. Pro upamatování těchto významných církevních představitelů vám tímto předkládáme jejich stručné životopisy.

Kongregace Školských sester de Notre Dame vznikla v jižních Čechách v malé vesničce Hyršov, kde 15. 8. 1853 složily první sestry své řeholní sliby. Jejich vznik byl odvážným podnikem kněze Gabriela Schneidera, který chtěl tímto způsobem zajistit kvalitní náboženskou výchovu i vzdělání pro chudé dívky.

Hyršova, kde teprve na svém úkolu pracovati počal. Dvě sestry z Hyršova Anna a Terezie Schmiédpeter zdědivše po otci svém, obchodníku s peřím, značné jmění, věnovaly ku radě Schneiderově celý svůj statek ku zřízení ústavu pro vyučování dítek. Nyní se tedy mohl uskutečnit Schneiderův záměr. Ježto však žádná ženská řehole nechtěla převzít dům hyršovský, rozhodl se českobudějovický biskup Jan Valerian Jirsík, horlivý podporovatel myšlenky Schneiderovy, že založí zvláštní českou družinu školských sester a již 15. srpna 1853 konala se první oblačka noviciek a skládání řeholních slibů této družiny. Že sester neustále přibývalo, koupil Schneider budovu kláštera minoritského v Horažďovicích, roku 1813 zrušeného. Důkladně ji obnoviti dal a roku 1854 mateřinec klášterní sem přeložil. Řehole odtud v krátké době se šířila. Aby i učitelky řeholní v jazyku českém mohly se vzdělávati, zařídil roku 1866 český Ústav klášterní v Praze za hmotné pomoci císaře Ferdinanda a vznešené jeho choti císařovny Anny. Za pomocníky vzal si Schneider Františka Šmata, který záležitosti duchovní kláštera vedl a superiorem družiny po smrti zakladatelově se stal a dále Františka Schonbecka, který jsa výborným pedagogem, ředitelem nového ústavu v Praze se stal a později i po smrti Šmatově superiorem byl. Gabriel Schneider v Pánu zemřel dne 15. února 1867 a v Praze pochován byl na vysehradském hřbitově. Roku 1894 čítala družina již 59 domů se 380 sestrami. I v dálném Uhersku založeny byly od Schneidera kláštery, které však nyní na mateřinci horažďovickém nezávislé jsou. Kláštery Školských sester hlásati budou vždy zásluhy kněze Gabriela Schneidera ze Křemže.

Františka Dítková,

řeholním jménem Marie Fabiola, narozena 3.10.1885 v Krásnéříně č. 14 v selské usedlosti otce Václava Dítky a matky Rozálie. Obecnou školu vychodila ve Křemži a v Ho-

Duchovní kořeny této kongregace však sahají až do Francie, kde první ženský řád sester de Notre Dame vznikl již koncem 16. století. Česká kongregace Školských sester s generálním sídlem v Horažďovicích prošla od svého vzniku až do začátku druhé světové války obdivuhodným vnějším rozkvětem. V jubilejním roce 1933, kdy si kongregace připomínala 80. výročí svého vzniku, měla 1110 členek na území tehdejšího Československa a od roku 1910 i v USA. Řeholnice se věnovaly dětem v sirotčincích, v jeslích a mateřských školách, vyučovaly na obecných a měšťanských školách, ve třech ústavech pro neslyšící děti a vedly dva

lubové. V roce 1898 ji otec jako třináctiletou přivedl do kláštera Školských sester v Horažďovicích, kde vychodila třetí a pátou třídu německé školy. V roce 1900 byla dána do přípravy Učitelského ústavu u sv. Josefa v Českých Budějovicích. V roce 1901 nastoupila učitelské studium u sv. Anny v Praze. Po maturitě vstoupila do noviciátu v kongregaci Školských sester de Notre Dame v Horažďovicích, stala se řádovou sestrou a přijala řeholní jméno Marie Fabiola. Podle řádových pravidel již nikdy nesměla navštívit své rodiště. Po noviciátu začala svou učitelskou dráhu v Praze u sv. Anny, kde působila v letech 1906 – 1908. Dále byla přeložena do Kladna, kde vyučovala na veřejných školách do roku 1919. V tomto roce musely všechny řeholní učitelky přestat vyučovat na těchto školách, pokud nechtěly odložit řeholní roucho a zřít se tak svého církevního poslání. V roce 1921 – 1922 vyučovala v kurzech pro učitelky mateřských škol v Hradci Králové. Tam onemocněla tuberkulózou, léčila se do roku 1925, až jí byl vyměřen pro pracovní neschopnost v jejích čtyřiceti letech předčasný důchod. Proti vši naději se jakoby zázrakem zcela uzdravila a znovu začala pro církve pracovat. V roce 1927 byla ustanovena místní představenou v Trenčíně, kde pobyla tři roky. V roce 1930 byla kongregace Školských sester rozdělena na provincie a sestře Fabiole se dostalo úřadu představené provincie budějovické, do níž patřilo 40 domů v Čechách, na Moravě a na Slovensku. Pracovala tam až do roku 1936, kdy jí generální kapitula ustanovila generální představenou celé kongregace s působností až na americký kontinent. Následující totalitní režimy byly pro Fabiolu velmi těžkou životní zkouškou. Za nacistické okupace ve svém horažďovickém mateřinci odmítla Němcům vydat klášterní majetek a proti říšským zákonům přijala do noviciátu tři Němky. Dne 10. prosince 1943 byla po celodenním výslechu gestapem odvezena do pankráckého vězení. Dne 9. 2. 1944 byla deportována do Terezína a 20. 4. 1944 skončila v koncentračním táboře v Ravensbrücku. Po skončení války, kterou v internaci přežila podle svého vyjádření jen zázrakem, se 21. 6. 1945 vrátila s podlomeným zdravím o váze pouhých 39 kilogramů do svého mateřince v Horažďovicích. Kvůli svému neutěšenému zdravotnímu stavu odmítla nadále funkci generální představené, ale rozhodnuta dále pracovat ve prospěch řádu v tomto klášteře. Po mnoho letch uzdravování po roce 1948 musela čelit další zničující totalitě. V té době vládnoucí komunistická strana začala rušit kláštery a církevní školy. Na jaře 1949 musela kongregace předat své školy s celým jejich vybavením bez náhrady. Tímto způsobem ztratila své školy v Praze, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Plzni a Kladně. V červnu 1949 byl řeholnicím na některých místech nabídnut vstup do státní služby, to ale odmítly. Po přijetí církevních

zákonů v říjnu 1949 dostal další vývoj rychlý spád. V dubnu 1950 proběhla akce „K“, která se původně týkala pouze mužských klášterů, ale brzy na to tuto akci prožily i řádové sestry. V té době žilo v horažďovickém mateřinci 182 řeholnic, z toho 90 sester v pokročilém věku, které zde v klidu měly strávit své stáří. Původně měly být sestry přestěhovány do bývalého piaristického kláštera v Bílé vodě, který však byl v dezolátním stavu. Jen s obtížemi se podařilo generální představené změnit místo jejich internace do zpustlého

zámku ve Stěplovci ve Slezsku. Jeho nevelké prostory nakonec zaplnilo 140 sester včetně sestry Fabioly. Nebylo tam kde vařit, pokoje byly naprosto přeplněné nemocnými sestrami v důchodovém věku, z nichž některé měly tuberkulózu. Předchozími zážitky zdravím oslabená sestra Marie Fabiola Dítková zemřela v tomto vyhnanství dne 28.1.1952. Je pochována na malém hřbitůvku nejbližší farní osady v Neplachovicích. V jejích dopisech rodině je vyjádřeno velké přesvědčení o správnosti své řeholní

služby. Pro ilustraci cituji její vlastnoruční závěrečné vyznání v rodinné kronice Dítků: „Mnoho je povolanych, ale málo vyvolených. Nikdy jsem nelitovala svého vstupu do řehole, byla jsem proto celý život šťastna a spokojena. Těší mne, že jsem z naší rodiny sama směla být ve službě Nejvyššího Pána, který jak doufám, bude sám mou odměnou po celou věčnost“.

- Miloš Valenta, prasnovec sestry Fabioly -